

e-ISSN 3060-5059

DOI: 10.67227

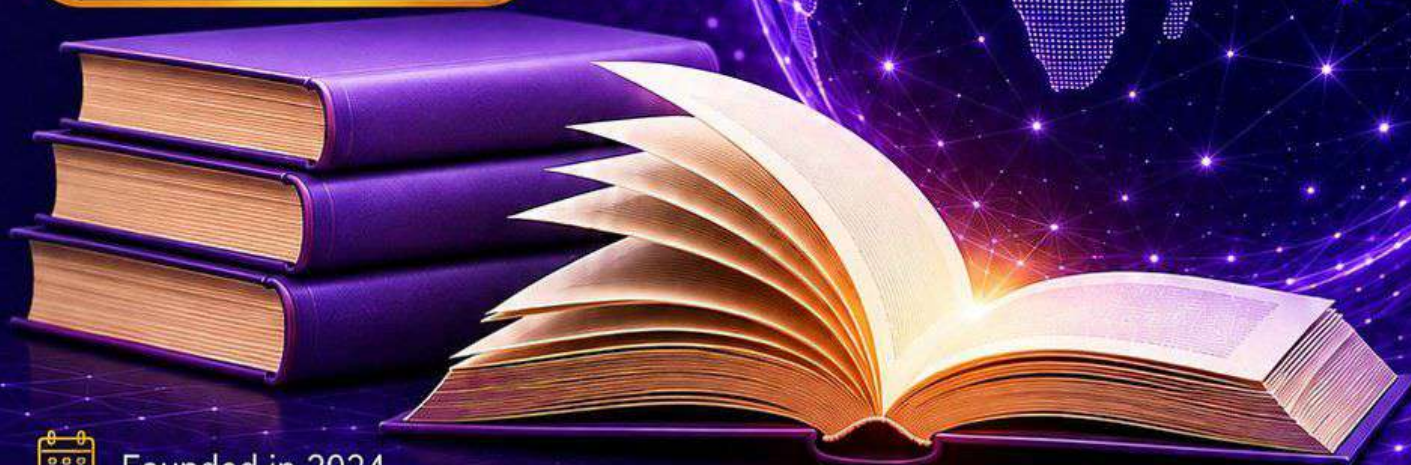
IJTIMOIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNAL

Scientific and Innovative Research in
Social and Humanitarian Studies

Vol. 3 • Issue 8

2026

Founded in 2024

publishscience.uz

publish_science_journal@mail.ru

PEER REVIEWED • OPEN ACCESS

SAXIYLIK KONSEPTINING RUS VA O'ZBEK PAREMIYALARIDA AKSIOLOGIK VERBALLASHUVI

Tuxtayev Sirojiddin Toshpulatovich

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti, PhD.

e-mail: tuxtayev.s.t@gmail.com

Annotatsiya.

Mazkur maqolada "saxiylik" konseptining rus va o'zbek lingvomadaniyatlaridagi aksiologik verbalizatsiyasi paremiologik birliklar asosida qiyosiy tadqiq etiladi. Tadqiqotning dolzarbligi saxiylikning universal insoniy qadriyat sifatida turli xalqlarning milliy dunyoqarashi, axloqiy me'yorlari va ijtimoiy munosabatlarida o'ziga xos tarzda namoyon bo'lishi bilan belgilanadi. Tadqiqotning maqsadi rus va o'zbek paremiyalarida saxiylik konseptini tashkil etuvchi asosiy semantik va aksiologik komponentlarni aniqlash hamda ularning umumiy va milliy-madaniy xususiyatlarini qiyoslashdan iborat. Tadqiqotda semantik, komponent, qiyosiy, lingvomadaniy va aksiologik tahlil metodlaridan foydalanilgan. Tadqiqot natijalari saxiylikning har ikki lingvomadaniyatda, asosan, ijobiy qadriyat sifatida baholanishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: saxiylik, konsept, paremiya, paremiologiya, lingvoaksiologiya, qadriyat, aksiologik baho, lingvomadaniyat, qiyosiy tahlil.

АКСИОЛОГИЧЕСКАЯ ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА ЩЕДРОСТИ В РУССКИХ И УЗБЕКСКИХ ПАРЕМИЯХ

Тухтаев Сирожиддин Тошпулатович

Национальный университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека, PhD.

Аннотация.

В статье на материале паремиологических единиц проводится сравнительное исследование аксиологической вербализации концепта «щедрость» в русской и узбекской лингвокультурах. Актуальность исследования определяется тем, что щедрость как универсальная человеческая ценность своеобразно проявляется в национальном мировоззрении, нравственных нормах и социальных отношениях различных народов. Цель исследования заключается в выявлении основных семантических и аксиологических компонентов, формирующих концепт щедрости в русских и узбекских паремиях, а также в сопоставлении их общих и национально-культурных особенностей. В исследовании использованы методы семантического, компонентного, сравнительного, лингвокультурологического и аксиологического анализа. Результаты исследования показывают, что в обеих лингвокультурах щедрость преимущественно оценивается как положительная ценность.

Ключевые слова: щедрость, концепт, паремия, паремиология, лингвоaksiologiya, ценность, аксиологическая оценка, лингвокультура, сравнительный анализ.

AXIOLOGICAL VERBALIZATION OF THE CONCEPT OF GENEROSITY IN RUSSIAN AND UZBEK PAREMIAS

Tuxtayev Sirojiddin Toshpulatovich

Mirzo Ulugbek National University of Uzbekistan, PhD.

Abstract.

This article presents a comparative study of the axiological verbalization of the concept of "generosity" in Russian and Uzbek linguocultures based on paremiological units. The relevance of the study is determined by the fact that generosity, as a universal human value, is manifested in distinctive ways in the national worldview, moral norms, and social relations of different peoples. The study aims to identify the main semantic and axiological components that constitute the concept of generosity in Russian and Uzbek paremiology and to compare their shared and national-cultural characteristics. The research employs semantic, componential, comparative, linguocultural, and axiological methods of analysis. The findings indicate that generosity is predominantly evaluated as a positive value in both linguocultures.

Keywords: generosity, concept, paremia, paremiology, linguoaxiology, value, axiological evaluation, linguoculture, comparative analysis.

Kirish. Til va madaniyatning o'zaro munosabati zamonaviy antropotsentrik tilshunoslikning muhim tadqiqot

yo'nalishlaridan biridir. Insonning dunyo haqidagi tasavvurlari, axloqiy mezonlari, ijtimoiy tajribasi va qadriyatlar tizimi til birliklarida turli shakllarda aks etadi. Ayniqsa, paremiologik birliklar xalqning tarixiy va madaniy tajribasini ixcham, obrazli hamda baholovchi shaklda saqlab qolishi bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Maqol va matallar muayyan voqea-hodisani shunchaki ifodalabgina qolmay, unga nisbatan munosabatni ham bildiradi. Shu sababli paremiologik birliklarning semantik tuzilishida aksiologik komponent alohida o'rin egallaydi. I. V. Privalova paremiyalarning semantikasida mavjud bo'lgan aksiologik komponentni muayyan hodisa yoki obyektga baholash bilan bog'liq qadriyat sifatida izohlaydi. Uning tadqiqotida turli tillardagi 865 ta paremiologik birlik tahlil qilinib, paremiyalarda xalqning qadriyatlari yaqqol aks etishi ko'rsatilgan. So'nggi yillarda paremiologik birliklarni aksiologik jihatdan o'rganishga qiziqish kuchaymoqda. Xususan, rus va ingliz tillaridagi paremiyalarning aksiologik salohiyatini tadqiq qilgan A. I. Giniatullina va M. A. Kulkova paremiyalar xalqning qadriyatlari, ijtimoiy munosabatlari va dunyoqarashini aks ettiruvchi muhim til birliklari ekanligini ta'kidlaydilar [1; 69–76-b.]. Saxiylik ana shunday universal axloqiy qadriyatlardan biri hisoblanadi. Insonning o'zidagi moddiy yoki ma'naviy imkoniyatlarni boshqalar bilan bo'lishishga tayyorligi, yordam ko'rsatishi, mehmondo'stligi va beg'arazligi turli xalqlarning paremiologik fondida ijobiy baholanadi. Biroq saxiylikning konkret verbal ifodasi har bir xalqning tarixiy tajribasi, ijtimoiy munosabatlari va milliy-madaniy qadriyatlari bilan belgilanadi. Mazkur tadqiqotning asosiy muammosi rus va o'zbek paremiyalarida saxiylik konseptining umumiy semantik yadrosi bilan uning milliy-madaniy periferik komponentlari o'rtasidagi munosabatni aniqlashdan iborat. Tadqiqotning ilmiy yangiligi saxiylik konseptining rus va o'zbek paremiyalaridagi ifodasini faqat alohida leksemalar darajasida emas, balki aksiologik yadro, semantik mikromaydon va qarama-qarshi qadriyatlar tizimi asosida qiyosiy modellastirishga qaratilganligida namoyon bo'ladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

"Saxiylik" konseptining rus va o'zbek tillaridagi paremiologik verbalizatsiyasini o'rganish tilshunoslikning bir necha yo'nalishlari — kognitiv tilshunoslik, lingvokulturologiya, paremiologiya va lingvoaksiologiya kesishmasida amalga oshiriladi. Mazkur konseptni tadqiq etishda, avvalo, konsept, qadriyat va baho kategoriyalarining o'zaro munosabatini aniqlash muhimdir. V. I. Karasik konseptni inson ongida shakllangan, madaniy jihatdan muhim va kommunikativ faoliyatda namoyon bo'ladigan mental birlik sifatida talqin qiladi. Uning konseptosfera haqidagi qarashlari milliy madaniyatga xos qadriyatlarning til birliklarida namoyon bo'lishini tadqiq etish uchun nazariy asos yaratadi. Sh. Safarovning kognitiv tilshunoslikka oid tadqiqotlarida ham til birliklarining inson tafakkuri, bilimlari va milliy dunyoqarashi bilan bog'liqligi alohida ta'kidlanadi. Ushbu yondashuv asosida "saxiylik"ni faqat lug'aviy ma'no doirasida emas, balki xalqning axloqiy va madaniy tajribasini aks ettiruvchi konseptual birlik sifatida o'rganish mumkin. Paremiologik birliklarning lingvomadaniy xususiyatlarini o'rganishda V. Miederning tadqiqotlari alohida ahamiyatga ega. Olim maqolni muayyan jamiyatning kollektiv tajribasi, qadriyatlari va hayotiy kuzatuvlarini ixcham shaklda ifodalovchi folklor birligi sifatida tavsiflaydi. Shu sababli maqollarni tahlil qilish orqali xalqning axloqiy mezonlari va baholash tizimini aniqlash mumkin. Aksiologik yondashuv nuqtayi nazaridan I. V. Privalovning tadqiqotlari mazkur ish uchun muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Tadqiqotchi paremiyalarning semantik tuzilishidagi aksiologik komponentni muayyan obyekt, hodisa yoki xatti-harakatga beriladigan baho bilan bog'laydi. Uning fikricha, paremiologik birliklar xalqning qadriyatlar tizimini aks ettiruvchi muhim vositalardan biridir. Shu jihatdan saxiylik konseptining paremiologik ifodasini "ijobiy baho" va unga qarama-qarshi "salbiy baho" kategoriyalari asosida tadqiq etish mumkin.

A. I. Giniatullina va M. A. Kulkova tomonidan rus va ingliz paremiyalarining aksiologik xususiyatlariga bag'ishlangan tadqiqotlarda ham paremiologik birliklarning baholovchi salohiyati hamda ularning milliy qadriyatlarni aks ettirish imkoniyatlari ko'rsatib berilgan. Mazkur tadqiqot saxiylik kabi axloqiy tushunchalarni paremiologik material asosida qiyosiy o'rganishning samarali ekanligini tasdiqlaydi.

O'zbek tilshunosligida R. U. Madjidovning antropotsentrik paremiyalarga bag'ishlangan tadqiqotlari alohida ahamiyatga ega. Olimaning o'zbek va rus tillaridagi antropotsentrik maqollarni aksiologik jihatdan tadqiq etishi insonning axloqiy, ijtimoiy va psixologik xususiyatlarining paremiologik birliklarda qanday ifodalanishini ko'rsatadi. Ushbu tadqiqotlar o'zbek va rus tillaridagi paremiyalarning qiyosiy-semantik hamda lingvomadaniy tahlili uchun muhim nazariy asos yaratadi.

O'zbek paremiologik materiallarini o'rganishda T. Mirzayev, A. Musoqulov va B. Sarimsoqov tomonidan tuzilgan "O'zbek xalq maqollari" to'plamidan asosiy manbalardan biri sifatida foydalaniladi. Mazkur manba o'zbek xalqining axloqiy qarashlari, ijtimoiy tajribasi, urf-odatlar va qadriyatlarini ifodalovchi keng paremiologik materialni qamrab oladi. Shuningdek, Q. Nazarovning aksiologiyaga oid tadqiqotlari "qadriyat", "baholash", "ijobiy" va "salbiy" kabi kategoriyalarni nazariy jihatdan izohlash imkonini beradi. Ushbu qarashlar asosida saxiylikni ijobiy aksiologik qiymatga ega konsept, baxillik, xasislik va ochko'zlikni esa uning aksiologik oppozitsiyasini tashkil qiluvchi birliklar sifatida ko'rib chiqish mumkin.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, rus va o'zbek tillarida insonning axloqiy fazilatlarini, antropotsentrik paremiyalar va aksiologik munosabatlar yetarlicha tadqiq etilgan bo'lsa-da, **"saxiylik" konseptining rus va o'zbek paremiyalaridagi aksiologik tuzilishi, uning semantik mikromaydonlari hamda umumiy va milliy-madaniy komponentlarining qiyosiy modeli** yetarlicha tizimli tadqiq etilmagan. Mazkur tadqiqot ana shu ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Tadqiqotda semantik, komponent, qiyosiy, lingvokulturologik va aksiologik tahlil metodlaridan foydalanildi. Dastlab saxiylik bilan bevosita yoki bilvosita bog'liq paremiologik birliklar ajratib olindi. Keyingi bosqichda ularning semantik tarkibidagi asosiy komponentlar — "berish", "bo'lishish", "yordam", "beg'arazlik", "mehmondo'stlik", "muruvvat", "ehson" va "insonparvarlik" kabi semalar aniqlandi. Qiyosiy tahlil orqali rus va o'zbek paremiyalaridagi

umumiy hamda farqli komponentlar belgilandi. Aksiologik tahlil esa mazkur birliklarda ijobiy va salbiy baholashning qanday ifodalanishini aniqlashga xizmat qildi. Natijada “saxiylik” konseptining aksiologik yadrosi va milliy-madaniy periferiyasini modellashtirish imkoniyati yaratildi. Shunday qilib, mazkur tadqiqotning metodologik asosi konseptning **semantik mazmuni + aksiologik bahosi + lingvomadaniy komponenti** uchligiga tayanadi. Bunday kompleks yondashuv rus va o‘zbek paremiologik tafakkurida saxiylikning universal hamda milliy o‘ziga xos jihatlarini aniqlash imkonini beradi.

MUHOKAMA

O‘tkazilgan tahlil natijasida rus va o‘zbek paremiyalarida saxiylik konseptining umumiy aksiologik yadrosi bir nechta asosiy semantik komponentlardan tashkil topishi aniqlandi.

1-jadval. “Saxiylik” konseptining asosiy semantik komponentlari

Semantik komponent	Rus lingvomadaniyati	O‘zbek lingvomadaniyati
Berishga tayyorlik	+	+
Boshqalar bilan bo‘lishish	+	+
Beg‘araz yordam	+	+
Mehmondo‘stlik	+	+
Oliyjanoblik	+	+
Ehson	±	+
Muruvvat	±	+
Ijtimoiy birdamlik	+	+
Keng qalblilik	+	+
Diniy-axloqiy mazmun	±	+

Jadvaldan ko‘rinadiki, ikki tilda saxiylik konseptining yadrosini “berishga tayyorlik”, “bo‘lishish”, “yordam ko‘rsatish” va “beg‘arazlik” komponentlari tashkil etadi.

Biroq o‘zbek tilidagi paremiyalarda “ehson”, “muruvvat” va “mehmondo‘stlik” komponentlari nisbatan kuchliroq ifodalanagan. Bu holat o‘zbek lingvomadaniyatida jamoaviylik, mehmonni ulug‘lash va boshqalarga yordam berish bilan bog‘liq qadriyatlarning yuqori darajada e‘tirof etilishi bilan izohlanadi. Rus paremiyalarida esa saxiylikning “keng qalblilik”, “oliyjanoblik” va “insonning ichki fazilati” sifatidagi talqini faolroq namoyon bo‘ladi. Tadqiqot davomida saxiylik konseptining quyidagi aksiologik modelini shakllantirish mumkinligi aniqlandi:

SAXIYLIK → BERISH → BO‘LISHISH → YORDAM → BEG‘ARAZLIK → EZGULIK → IJOBIY BAHO

Mazkur model har ikki til uchun umumiy hisoblanadi.

Shu bilan birga, uning milliy-madaniy periferiyasi quyidagicha farqlanadi:

Rus tili:

saxiylik → keng qalblilik → oliyjanoblik → mehmondo‘stlik → insoniylik.

O‘zbek tili:

saxiylik → mehmondo‘stlik → ehson → muruvvat → insonparvarlik → jamoaviy birdamlik.

Demak, saxiylik konseptining umumiy yadrosi universal xarakterga ega bo‘lsa, periferik semantik komponentlar milliy madaniyat bilan belgilanadi.

Tadqiqotning yana bir muhim natijasi saxiylik va unga qarama-qarshi bo‘lgan qadriyatlar o‘rtasidagi aksiologik munosabatning mavjudligidir.

2-jadval. Saxiylikning aksiologik oppozitsiyasi

Ijobiy qadriyat	Salbiy qadriyat
Saxiylik	Baxillik
Muruvvat	Xasislik
Mehmondo‘stlik	Ochko‘zlik
Beg‘arazlik	Xudbinlik
Yordam	Beparvolik
Bo‘lishish	O‘zlashtirish
Insonparvarlik	Kamtarinlikning buzilishi / manfaatparastlik

Mazkur oppozitsiya paremiyalarning didaktik xususiyatini ham belgilaydi. Ya‘ni paremiya faqat biror xususiyatni nomlamaydi, balki o‘quvchiga yoki tinglovchiga qanday xatti-harakat ma‘qullanishi, qanday xatti-harakat esa qoralanishi kerakligini ko‘rsatadi.

NATIJALAR

Olingan natijalar paremiyalarning xalqning aksiologik dunyoqarashini aks ettiruvchi muhim lingvistik vosita ekanligi haqidagi nazariy qarashlarni tasdiqlaydi. Privalovning tadqiqotida ham paremiologik birliklarda qadriyat va baholashning bevosita bog‘liqligi ko‘rsatilgan. Tadqiqotchi aksiologik komponentni paremiyaning semantikasiga kiritilgan baholash bilan bog‘liq qadriyat sifatida belgilaydi. Rus va o‘zbek materiallarini qiyoslash shuni ko‘rsatadiki, saxiylikning universal semantik yadrosi ikki tilda ham deyarli bir xil. Har ikki lingvomadaniyatda saxiy inson boshqalarga naf yetkazuvchi, o‘zidagi imkoniyatlarni baham ko‘ruvchi va yordam berishga tayyor shaxs sifatida tasavvur qilinadi. Biroq mazkur konseptning milliy-madaniy talqinida sezilarli farqlar mavjud. Rus lingvomadaniyatida saxiylik ko‘proq shaxsning ichki axloqiy fazilati sifatida modellashtiriladi. “Keng qalb” obrazining qo‘llanishi insonning moddiy boyligidan ko‘ra uning ma‘naviy imkoniyatlariga urg‘u beradi. Bunday talqinda saxiylik shaxsning oliyjanoblighi va ichki ochiqqligining belgisi sifatida namoyon bo‘ladi. O‘zbek lingvomadaniyatida esa saxiylik ko‘proq ijtimoiy

munosabatlar doirasida namoyon bo'ladi. Mehmonni kutib olish, bor narsani bo'lishish, muhtojga yordam berish, ehson qilish va qo'ni-qo'shnilar bilan yaxshi munosabatda bo'lish saxiylikning muhim ko'rinishlari hisoblanadi. Shu sababli o'zbek paremiyalarida saxiylikning individual-psixologik mazmunidan tashqari, kuchli ijtimoiy-pragmatik komponent ham mavjud. Bu natija o'zbek va rus paremiyalarining aksiologik xususiyatlariga bag'ishlangan zamonaviy tadqiqotlar bilan hamohangdir. Xususan, R. U. Madjidovanning o'zbek va rus tillaridagi antropotsentrik paremiyalar bo'yicha tadqiqotlari ham inson va uning axloqiy xususiyatlarini ifodalovchi maqollarda milliy-madaniy hamda baholovchi komponentlarning muhimligini ko'rsatadi [2; 160-b.]. Mazkur yo'nalishdagi tadqiqotlar 2019 va 2024-yillarda monografik shaklda ham nashr etilgan. Shuningdek, 2024-yilda A. I. Giniyatullina va M. A. Kulkova tomonidan amalga oshirilgan tadqiqot rus va ingliz paremiyalarining aksiologik salohiyatini ko'rsatib, paremiologik birliklarning xalqning qadriyatlarini, ijtimoiy munosabatlari va dunyoqarashini aks ettirishini ta'kidlaydi. Mazkur tadqiqotning farqli jihati shundaki, unda saxiylik faqat alohida paremiologik birliklar yig'indisi sifatida emas, balki aksiologik yadro va periferik komponentlardan tashkil topgan konseptual tuzilma sifatida qaraladi.

Shu asosda saxiylik konseptining quyidagi ikki darajali modeli taklif etiladi:

Aksiologik yadro:

- berishga tayyorlik;
- bo'lishish;
- beg'arazlik;
- yordam;
- ezgulik.

Milliy-madaniy periferik qatlam:

Rus lingvomadaniyatida:

- keng qalblilik;
- oliyjanoblik;
- mehmondo'stlik;
- ichki ochiqlik.

O'zbek lingvomadaniyatida:

- mehmondo'stlik;
- ehson;
- muruvvat;
- insonparvarlik;
- qo'ni-qo'shnichilik;
- jamoaviy birdamlik.

Bundan tashqari, saxiylik konsepti baxillik va xasislik bilan doimiy aksiologik oppozitsiyada namoyon bo'ladi. Bunday oppozitsiya paremiyalarning didaktik tabiatini kuchaytiradi: saxiylik ma'qullanadigan xatti-harakat modelini, baxillik esa qoralanadigan xatti-harakat modelini ifodalaydi. Shu nuqtayi nazardan, paremiologik birliklar nafaqat tilning obrazli vositasi, balki milliy qadriyatlarni saqlash va avloddan avlodga uzatish mexanizmi sifatida ham qaralishi mumkin.

XULOSA

Rus va o'zbek paremiyalarini qiyosiy aksiologik tahlil qilish natijasida saxiylik konsepti har ikki lingvomadaniyatda ijobiy qadriyat sifatida shakllangani aniqlandi. Tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarni chiqarish imkonini beradi. Birinchidan, rus va o'zbek paremiyalarida saxiylik konseptining umumiy aksiologik yadrosini berishga tayyorlik, bo'lishish, beg'araz yordam, ezgulik va insonparvarlik semalari tashkil etadi. Ikkinchidan, saxiylik konseptining milliy-madaniy periferiyasida sezilarli farqlar kuzatiladi. Rus paremiyalarida keng qalblilik, oliyjanoblik va shaxsning ichki ma'naviy fazilatlar ustun bo'lsa, o'zbek paremiyalarida mehmondo'stlik, ehson, muruvvat, insonparvarlik va ijtimoiy birdamlik komponentlari faolroq namoyon bo'ladi. Uchinchidan, saxiylik paremiyalarda alohida, mustaqil qadriyat sifatida emas, balki boshqa ijobiy qadriyatlar bilan uzviy bog'liq holda namoyon bo'ladi. Xususan, saxiylik mehmondo'stlik, yaxshilik, mehribonlik, oliyjanoblik va insonparvarlik bilan semantik jihatdan yaqinlashadi. To'rtinchidan, saxiylik konsepti o'zining aksiologik antonimlari — baxillik, xasislik, ochko'zlik va xudbinlik bilan qarama-qarshi munosabatda shakllanadi. Mazkur oppozitsiya paremiyalarning tarbiyaviy va didaktik funksiyasini kuchaytiradi. Beshinchidan, saxiylik konseptining rus va o'zbek tillaridagi verbalizatsiyasi universal va milliy-madaniy xususiyatlarning o'zaro uyg'unligini namoyon etadi. Demak, saxiylik insoniyatga xos umumiy qadriyat bo'lsa-da, uning til va paremiologik tafakkurdagi ifodasi har bir xalqning tarixiy-madaniy tajribasi asosida o'ziga xos tarzda shakllanadi.

Shunday qilib, paremiologik birliklarni aksiologik jihatdan tadqiq etish rus va o'zbek xalqlarining qadriyatlar tizimidagi umumiylik va milliy o'ziga xosliklarni aniqlash uchun samarali ilmiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Kelgusida mazkur konseptni frazeologik birliklar, badiiy matnlar va zamonaviy ommaviy kommunikatsiya materiallari asosida o'rganish tadqiqot natijalarini yanada kengaytirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Гиниатуллина А. И., Кулькова М. А. Особенности русских и английских паремий в аксиологическом аспекте // Доклады Башкирского университета. – 2024. – Т. 9, № 4. – С. 69–76. – DOI: 10.33184/dokbsu-2024.4.9. (DOI) URL: <https://doi.org/10.33184/dokbsu-2024.4.9>
2. Маджидова Р. У. Аксиологическое исследование антропоцентрических пословиц (на материале узбекского и русского языков). – Ташкент: VneshInvestProm, 2019. – 244 с. (O'zbekiston Elektron Ilmiy Kutubxonasi) URL: <https://slib.uz/ru/article/13641>

3. Маджидова Р. У. *Антропоцентрические пословицы: семантика и лингвостатистика (на материале узбекского и русского языков)*. – Ташкент: Bookmany Print, 2024. – 126 с. ([Журналы NUU](#))
URL: <https://journals.nuu.uz/index.php/actanuuz/article/view/14426>
4. Mieder W. *Proverbs: A Handbook*. – Westport, CT: Greenwood Press, 2004. – XVI, 304 p. ([Bloomsbury](#))
URL: <https://www.bloomsbury.com/us/proverbs-9780313326981/>
5. *O'zbek xalq maqollari* / tuzuvchilar T. Mirzayev, A. Musoqulov, B. Sarimsoqov; mas'ul muharrir Sh. Turdimov. – Toshkent: Sharq, 2016. – 512 b. ([Журналы NUU](#))
URL: <https://kitobxon.com/oz/kitob/ozbek-halq-maqollari-1>
6. Privalova I. V. Axiological Component of Proverbs: Specificity and Role in Intercultural Communication // *Current Issues in Philology and Pedagogical Linguistics*. – 2021. – No. 3. – P. 143–157. – DOI: 10.29025/2079-6021-2021-3-143-157. ([Фил журнал](#))
URL: <https://doi.org/10.29025/2079-6021-2021-3-143-157>
7. Nazarov Q. N. *Aksiologiya (Qadriyatlar falsafasi)*. – Toshkent: Akademiya, 2011. – 384 b. ([Журналы NUU](#))
URL: <https://pdfbox.uz/doc/falsafa/16258-aksiologiya-qadriyatlar-falsafasi>
8. Safarov Sh. S. *Kognitiv tilshunoslik*. – Jizzax: Sangzor, 2006. – 92 b. ([Publish Science](#))
URL: <https://book.iaau.uz/books/kognitiv-tilshunoslik-16610>
9. Safarov Sh. S. *Pragmalingvistika*. – Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2008. – 318 b. ([APS](#))
URL: <https://www.scribd.com/document/575012809/Pragmalingvistika-Sh-safarov>
10. Тер-Минасова С. Г. *Язык и межкультурная коммуникация*. – Москва: Слово/Slovo, 2000. – 261 с. ([Search RSL](#))
URL: https://rusneb.ru/catalog/000199_000009_000671438/
11. Tuxtayev S. Verbalization of the Concept of Generosity in Russian and Uzbek Proverbs // *ACTA NUUZ*. – 2026. – Vol. 1, No. 1.11. – P. 340–342. ([Журналы NUU](#))
URL: <https://journals.nuu.uz/index.php/actanuuz/article/view/14426>
12. Mahmudov N., Nurmonov A. *O'zbek tilining nazariy grammatikasi (Sintaksis)*. – Toshkent: O'qituvchi, 1995. – 228 b.
URL: <https://tsuull.uz/sites/default/files/fsh.pdf>
13. Mirtojiyev M., Mahmudov N. *Til va madaniyat*. – Toshkent: O'zbekiston, 1992. – 110 b. ([Scribd](#))
URL: <https://www.oriental-elibrary.uz/book/cmo9qogyx00c5js04ckni7trc>
14. Aykenova R., Ayapbergenov B., Abisheva K., Abilova B., Zhusupova G., Galyamova Z., Aristankulova G., Smoilov S., Ertayeva M., Nurmanov A., Akosheva M. Anthropocentric Phraseological Units and Proverbial Units of Different Languages in the Aspect of Linguistics // *Forum for Linguistic Studies*. – 2025. – Vol. 7, No. 8. – P. 982–999. – DOI: 10.30564/fls.v7i8.10213. ([journals.bilpubgroup.com](#))
URL: <https://doi.org/10.30564/fls.v7i8.10213>